

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURRENCËS-
Komisioni i Konkurrencës

VENDIM

Nr. 159, datë 19.11. 2010

“Për disa rekomandime për rritjen e konkurrencës në tregun e energjisë elektrike.”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen :

- Lindita MILO (LATI) Kryetar
- Servete GRUDA Anëtar
- Koço BROKA Anëtar
- Rezana KONOMI Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 19.11.2010, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Për disa rekomandime për rritjen e konkurrencës në tregun e energjisë elektrike.

Baza ligjore: Ligji nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, neni 24, germa d), neni 28 dhe neni 70.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të, “Raportit të grupit të punës për monitorimin e tregut të energjisë elektrike” dhe “Raportit shtesë për monitorimin e tregut të energjisë elektrike” të paraqitur nga Sekretariati, si edhe pas zhvillimit të seancës konsultative me përfaqësues të Entit Rregullator të Energjisë;

V Ë R E N S E:

Mirëfunksionimi i tregut të energjisë elektrike duke siguruar që të ketë një furnizim të sigurt të energjisë elektrike me çmime sa më konkurruese është një faktor kyç për të siguruar rritjen e ekonomike dhe mirëqenien e konsumatorëve.

Struktura tradicionale e sistemeve elektrike është një njësi e integruar vertikalisht, e cila shpesh është monopol natyror. Konkurrenca krijohet nëpërmjet copëtimit të kësaj strukture në pjesët e saj përbërëse, duke treguar kujdes që të identifikohen ato pjesë të cilat mund të përfshihen në mënyrë aktive në konkurrencë dhe ato veprimtari të cilat duhet të mbeten të rregulluara.

Megjithëse është bërë një progres i dukshëm në këtë drejtim përsëri marrja e masave të mëtejshme për liberalizim e plotë të këtij tregu përbën një prioritet të punës së Autoritetit të Konkurrencës, i cili është shprehur nëpërmjet disa vendime me qëllimin e nxitjes konkurrencës, nga njëra anë dhe të Entit Rregullator të Energjisë nga ana tjetër.

I. Karakteristika e tregut të energjisë elektrike

Nga vlerësimi i akteve të mësipërme konstatuam karakteristika të përgjithshme të tregut si vijon:

1. Tregu i energjisë elektrike karakterizohet nga integrimi vertikal, prodhimi, transmetimi dhe shpërndarja, të cilat realizohen nga ndërmarrjet KESH sh.a, OST sh.a dhe CEZ-Shpërndarje sh.a(OSSH). KESH sh.a përbëhet nga dy segmente të integruara vertikalisht të organizuara në KESH-Gen dhe Furnizuesi Publik me Shumicë, të cilat operojnë si një njësi ekonomike. Gjithashtu, CEZ-Shpërndarje përbëhet nga dy segmente të integruar vertikalisht, Shpërndarja dhe Furnizuesi Publik me Pakicë, të cilat operojnë si një njësi ekonomike.
2. Në praktikë nuk është zbatuar kërkesa e modelit të tregut të energjisë elektrike të miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave Nr. 338, datë 19.03.2008, sipas të cilit, Furnizuesi publik me shumicë dhe KESH-Gen duhet të jenë të ndarë financiarisht dhe funksionalisht, por në fakt ato operojnë si njësi të vetme ekonomike. Ndarja funksionale dhe financiare e furnizuesit publik me shumicë nga KESH-Gen, do të krijojë kushtet për konkurrencë në këtë nivel tregu për të gjithë të interesuarit (PPE, PVE, Furnizuesit e Kualifikuar).
3. Gjithashtu, sipas Modelit të tregut të energjisë elektrike, e rëndësishme është edhe ndarja funksionale dhe financiare e furnizuesit publik me pakicë nga operatori i sistemit të shpërndarjes. Kjo ndarje do të sigurojë konkurrencën efektive, mundësi zgjedhje nga konsumatorët dhe eliminimin e ndër-subvencionimit në këto segmente tregu. Gjithashtu, ekziston mundësia që OSSH të mund të përdorë treguesit teknik dhe vonesat e ndryshme procedurale për të diskriminuar konkurrentët në tregun e furnizimit me pakicë.
4. Duke garantuar konkurrencën e lirë dhe efektive në tregun e energjisë elektrike në radhë të parë synohet që të garantohen të drejtat e konsumatorit final për një shërbim sa më cilësor dhe me kosto sa më të ulët. Në këtë drejtim, ofruesit e shërbimit, veçanërisht kur ka një pozitë dominuese, kanë detyrime të veçanta ndaj konsumatorëve. Në këtë mënyrë pala ofruese e shërbimit duhet të garantojë furnizimin me energji elektrike në përputhje me kushtet teknike dhe cilësinë e kontraktuar. Nga ana tjetër klientët duhet të kryejnë pagesën për energjinë e kontraktuar. Por gjithashtu klientëve duhet ti njihet me kontratë, e drejta e dëmshpërblimit në rastin kur ofrimi i shërbimit të furnizimit me energji elektrike nuk është në përputhje me kushtet teknike.

1.1 Segmenti i rregulluar i tregut

5. Liberalizimit të plotë të tregut të energjisë elektrike kërkon hapjen ndaj konkurrencës duke krijuar mundësi për zgjedhje (nga ana e konsumatorit) në sa më shumë pjesë të zinxhirit, pra nga prodhimi deri tek konsumi përfundimtar i energjisë elektrike. Megjithëse janë bërë përpjekje për liberalizimin e tregut, ky nivel liberalizimi nuk lejon apo krijon hapësirat e nevojshme për të hyrë operatorë të rinj në tregun e furnizimit me pakicë apo që klienti të ketë mundësi zgjedhjeje për t'u furnizuar me energji elektrike.
6. Për këtë arsye është krijuar Furnizuesi Publik me Pakicë, i cili duhet t'i krijojë konsumatorit përfundimtar mundësi zgjedhjeje, se cilin operatorë ti ofroje shërbimin e kërkuar. Por OSSH-ja dhe FPP janë dy segmente tregu brenda një entiteti. Ligjërisht ato duhet të jenë të ndara funksionalisht dhe financiarisht por në praktikë kjo ndarje

nuk është realizuar ende. Sipas Entit Rregullator të energjisë ekziston mundësia që të realizohet ndarja e llogarive financiare të OSSH nga FPP, ndërsa ndarja funksionale nuk mund të kryhet para vitit 2014.

7. Për sa më sipër, mund të themi se tregu i energjisë elektrike është shumë i përqendruar duke qenë se në secilën nga segmentet e këtij tregu operon vetëm një operator. Tregu i energjisë elektrike është i integruar vertikalisht në dy nivele të ndryshme.

1.2 Segmenti i de-rregulluar i tregut

8. Në tregun e eksportit KESH sh.a, kryen shitje të energjisë elektrike për përfitime ekonomike, sipas rregullores së miratuar nga ERE. Ky treg është një treg i hapur dhe konkurrues, pasi KESH sh.a në bazë të neneve 4, 5 dhe 6 të Rregullores për Rregullat dhe Procedurat e Shitjes së Energjisë Elektrike nëpërmjet procedurës së ankandit është i lirë të përzgjedhë kompaninë ku do ta shesë produktin energji elektrike, duke synuar përfitimin ekonomik të vetë kompanisë.
9. Tregu i blerjes së energjisë për mbulimin e humbjeve (*de facto* është vetëm importi) është një treg i hapur për konkurrencë, duke qenë se numri i operatorëve në këtë treg nuk është i kufizuar dhe pjesën e tregut për rreth 11 operatorë që janë shpallur fitues në procedurat tenderuese që sigurojnë importin variojnë nga 32 për qind në 1%.
10. KESH Sh.a nuk ka marrë pjesë në tenderat e operatorit të sistemit të shpërndarjes për blerjen e energjisë për mbulimin e humbjeve që nga momenti që operatori i sistemit të shpërndarjes ka ndryshuar pronësinë e 76 % të aksioneve.
11. Përgjithësisht çmimet mesatare të ponderuara (me sasi) të eksportit të energjisë elektrike të prodhuar nga KESH Gen janë më të larta se çmimet mesatare të ponderuara të importit të operatori i sistemit të shpërndarjes për mbulimin e humbjeve. Sipas të dhënave të disponuara nga KESH Sh.a dhe operatori i sistemit të shpërndarjes vetëm në muajin Mars 2010 çmimi i eksportit është më i ulët se çmimi i importit.
12. Gjatë këtij monitorimit të kryer nga Autoriteti i Konkurrencës, nuk janë vënë re shenja të kufizimit të konkurrencës në pjesën e tregut të parregulluar të energjisë elektrike.

PËR KËTO ARSYE

Në bazë të nenit 24, shkronja d, nenit 28 dhe nenit 70, të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” i ndryshuar me propozim të Sekretariatit:

VENDOSI:

1. T’i rekomandojë Ministrisë së Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjetikës dhe Entit Rregullator të Energjisë Elektrike:

- 1.1 Ndarjen funksionale dhe financiare **reale** të “Furnizuesit Publik me Shumicë” nga KESH-Gen, e cila do të krijojë kushtet për konkurrencë në këtë nivel tregu për të gjithë të interesuarit (PPE, PVE, Furnizuesit e Kualifikuar) për të kryer transaksione konkurruese dhe është në zbatim të modelit të tregut.

- 1.2 Ndarjen financiare **reale** të “Operatori i Sistemit të Shpërndarjes” dhe “Furnizuesit Publik me Pakicë” në mënyrë që të operojnë si njësi të ndara financiarisht pasi këto segmente tregu janë të liberalizuara dhe është një instrument që ndikon në rritjen e konkurrencës në këtë segment të tregut.
- 1.3 Përshpejtimin e procesit të rishikimit të Kontratës me Klientët tariforë duke përcaktuar detyrimet e Furnizuesit Publik me Pakicë për mbrojtjen e konsumatorit nëpërmjet respektimit të treguesve të cilësisë së shërbimit (furnizimi vs mungesës së energjisë dhe saktësisë së faturimit).

2. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi.

3. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURENCËS

Servete GRUDA
Anëtar

Koço BROKA
Anëtar

Rezana KONOMI
Anëtar

Lindita MILO (LATI)

K R Y E T A R

Mendimi i pakicës.

Lidhur me Vendimin e Komisionit të Konkurrencës Nr 159, Datë 19.11.2010 ” Për disa rekomandime për rritjen e konkurrencës në tregun e Energjisë Elektrike”, kam mbajtur qëndrim kundër përsa i përket pjesës arsyetuese të tij, si më poshtë :

I- Së pari nuk e miratoj në tërësi Raport-in e Grupit të Punës “Mbi Monitorimin e Tregut të Energjisë Elektrike” dhe “Raportin Shtesë për Monitorimin e Tregut të Energjisë Elektrike”, me përjashtim të pjesëve që kanë të bëjnë me trajtesat që lidhen me rekomandimet e sipërpërmendura.

II- Monitorimi i tregut të energjisë elektrike nuk është i plotë. Përsa i përket sythit 2-Kuadri Ligjor, të Raportit për monitorimin e Tregut të Energjisë Elektrike (raporti Shtesë) **vlerësimi** i legjislacionit të listuar, mbetet thjesht brenda kuadrit të listimit të akteve ligjore e nënligjore (gjithsej 20 akte të listuar) dhe nuk ka një analizë për një vlerësim të plotë të këtyre akteve dhe aq më tepër monitorim i efekteve të tyre në praktike.

III- Përsa i përket sythit 6. Zbatimi i vendimeve të Komisionit të Konkurrencës, e konsideroj të padrejtë, të njëanshme, të gabuar, të mosperfshirjes në analizë të të gjitha pikave të dispozitivit të Vendimit Nr.90 , Datë 07.10.2008. Përjashtimi nga analiza nga ana e Grupit të Punës, sidomos e pikës 2.2 me përmbajtje “T’i rekomandojë Ministrisë së Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjetikës dhe Entit Rregullator të Energjisë Elektrike: 2.2 Të respektojë zbatimin e Nenin 69 të Ligjit Nr 9121 ”Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, për të marrë në kohë dhe para miratimit të akteve vlerësimin nga ana e Autoritetit të Konkurrencës për mundësinë e kufizimit, shtrembërimit apo pengimit të konkurrencës nga aktet ligjore dhe nënligjore , duke rritur transparencën në procesin e privatizimit dhe liberalizimit të mëtejshëm të Sektorit të Energjisë

Elektrike”. është i pajustificuar dhe i dënueshëm. Ai shtrembëron me vetëdije pamundësinë e vlerësimit objektiv dhe tërësor të akteve që mund të kenë çuar në shtrembërimin e konkurrencës ose jo, nga ana e Komisionit të Konkurrencës. Disa nga këto akte sidomos anekset mbi kontratën e privatizimit nuk janë vënë në dispozicion të Komisionit të Konkurrencës. Për më tepër ato nuk vihen në dispozicion as pas kërkesës eksplicite të këtij Komisioni.

IV- Nuk jam dakord me vlerësimin apriori të Raportit por dhe të këtij Vendimi se :

“Në tregun e eksportit KESH sh.a, kryen shitje të energjisë elektrike për përfitime ekonomike, sipas rregullores së miratuar nga ERE. **Ky treg është një treg i hapur dhe konkurrues**” .

“Tregu i blerjes së energjisë për mbulimin e humbjeve (*de facto* është vetëm importi) është një treg i hapur për konkurrencë”

13. “Gjatë këtij monitorimit të kryer nga Autoriteti i Konkurrencës, nuk janë vënë re shenja të kufizimit të konkurrencës në pjesën e tregut të parregulluar të energjisë elektrike.”

Mbështetur : a) në mungesën e vlerësimit të të gjithë akteve që janë nxjerrë në tregun e energjisë elektrike, b) shpërdorimin e ujit të hidrocentraleve duke i hapur vetëm gjatë vitit 2010 pese here portat e Hidrocentralit të Vaut të Dejës në kaskadën e Drinit, c) në kushtet e importimit të energjisë elektrike nga OSSH, CEZ edhe në kushtet e përmbytjes të zonës së Shkodrës nga hapja e portave të Hidrocentraleve, duke qenë dakort me dispozitivin e këtij vendimi, jam kundër pjesëve konstatuese të tij, të përmendura dhe me siper duke i mbetur kërkesës për hapjen e një hetimi në tregun e energjisë elektrike nga ana e Autoritetit të Konkurrencës lidhur me një shtrembërim të mundshëm të konkurrencës nga ana e KESH Gen dhe OSSH. Kryesorja mbetet kryerja e një hetimi të plotë dhe objektiv.

Komisioner

Koço Broka